

Arie Molenkamp

Arie Molenkamp is organisatieadviseur, auteur en trainer. Initiator van internal auditing in Nederland

Libor: of het echec van de accountantsdienst

De Algemene Rekenkamer wijst erop dat elke minister verantwoordelijk is voor de interne beheersing van zijn departement en daarover verantwoording hoort af te leggen aan de Staten-Generaal. Commissarissen van plaatselijke Rabobanken bepleiten dat de directie van de bank aan haar verantwoording aflegt over de interne beheersing van de betreffende bank. Maar gebeurt dat dan ook?

De Algemene Rekenkamer stelt dat de minister moet kunnen beschikken over een auditfunctie als onafhankelijk sluitstuk van de beheersingscyclus. Een auditfunctie die vanuit een brede bedrijfs- en bestuurskundige optiek de departementale leiding voorziet van aanvullende zekerheid en advies over opzet en werking van de interne beheersing.

Commissarissen dringen erop aan dat de plaatselijke bank kan beschikken over een auditfunctie die op basis van een door het auditcomité goedgekeurde risicoanalyse de directie feedback geeft over de kwaliteit van de interne beheersing.

Maar waarom beschikt men dan niet over een internal auditfunctie?

Leemten en doublures

De Algemene Rekenkamer (AR) geeft aan verantwoordelijk te zijn voor het externe oordeel bij het jaarverslag van het departement. Daarbij wenst zij uit doelmatigheidsoverwegingen gebruik te kunnen maken van de kwaliteit van de interne beheersing binnen het departement. Het doorvoeren van dit model houdt in dat een departement zelf internal audits moet uitvoeren en dat de doublure in het financiële controle bestel, door werkzaamheden van de Auditdienst Rijk (ADR), kan verdwijnen.

De commissarissen van de Rabobanken gaan er vanuit dat de accountantsdienst van de Rabobank Nederland het jaarverslag van de plaatselijke bank beoordeelt en daarbij kan steunen op de interne beheersingsmaatregelen en op de werkzaamheden van de internal auditor. Deze commissarissen zouden, als men recht van spreken heeft, kunnen betogen dat de internal auditfunctie van Rabobank Nederland als een doublure moet worden beschouwd. Berichten over leemten en doublures moeten koren op de molen zijn van externe toezichthouders. Maar waarom reageren de Tweede Kamer en De Nederlandsche Bank dan niet?

Centrale accountantsdiensten negeren bestuurlijke wetmatigheden

Wie luistert er naar de Algemene Rekenkamer en naar de Commissarissen van plaatselijke banken? Blijkbaar niet de op traditionele leest geschoeide, centrale, interne accountantsdiensten van Rabobank Nederland (de ARG) en van het Ministerie van Financiën (de ADR). Deze accountantsdiensten vervullen voor de aangesloten banken respectievelijk de verschillende departementen ook de functie van internal auditdienst. Een samenvoeging van taken bij de ARG en de ADR die leidt tot de accentuering en dublering van financiële controles, mede omdat de diensten door accountants worden gedomineerd; en daarmee tot de verwaarlozing van onderzoeken naar de kwaliteit van de interne beheersing, in het bijzonder het toetsen van het stelsel van functiescheidingen en interne controles binnen de bedrijfsvoering, de structuur van het riskmanagement, de compliance voorzieningen en het beloningsstelsel.

Het verantwoordelijke management ontbeert een feedback mechanisme

Door de houding en impact van de centrale interne accountantsdiensten wordt er impliciet roofofbouw gepleegd op de auditcapaciteit van ministeries, van plaatselijke banken en van het management van de internationale activiteiten van de Rabobank. Dat management beschikt daarmee niet over een eigen, onafhankelijke, managementkundige, interne auditfunctie. En ontberen daarmee dus professionals die misstanden, zoals bij Libor, tijdig het hoofd zouden kunnen bieden. Het wordt tijd dat De Nederlandsche Bank en de Tweede Kamer de rol en het functioneren van de centrale interne accountantsdienst aan een nader onderzoek onderwerpen.